

ДИРЕКТИВА 2012/28/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 25 октомври 2012 година****относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения****(текст от значение за ЕИП)**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,
като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 53, параграф 1 и членове 62 и 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,
след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общедостъпните библиотеки, учебни заведения и музеи, както и архивите, институциите за съхраняване на филмовото или аудионаследство и обществените излъчващи организации, установени в държавите членки, са се ангажирали с мащабна цифровизация на своите колекции или архиви с цел създаване на европейски цифрови библиотеки. Те способстват за съхраняването и разпространението на европейското културно наследство, което е важно и за създаването на европейски цифрови библиотеки като Europeana. Технологиите за масова цифровизация на печатни материали и за търсене и индексирание увеличават изследователската стойност на библиотечните колекции. Създаването на големи онлайн библиотеки улеснява електронното търсене и средствата за проучвания, а това открива нови проучвателни възможности за научните работници и преподавателите, на които в противен случай би се наложило да се задоволят с по-традиционни и аналогови методи на търсене.
- (2) Необходимостта от насърчаване на свободното движение на знания и иновации на вътрешния пазар е важен елемент от стратегията „Европа 2020“, изложена в съобщението на Комисията, озаглавено „Европа 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“, в която една от водещите инициативи е разработването на Програма в областта на цифровите технологии за Европа.
- (3) Създаването на правна рамка за улесняване на цифровизацията и разпространението на произведения и други обекти на авторско право или сродните му права, за които носителят на правата не е бил установен или, ако е установен, е с неизвестно местонахождение – така наречените „осиротели произведения“, е ключова мярка по Програмата в областта на цифровите технологии за Европа съгласно съобщението на Комисията, озаглавено „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“. Предмет на настоящата директива е конкретният

проблем на легалното определяне на статуса на осиротелите произведения и неговите последици по отношение на ползващите се с разрешение ползватели и разрешените начини на използване на произведения или звукозаписи, считани за осиротели произведения.

- (4) Настоящата директива не засяга разработваните от държавите членки конкретни решения за преодоляване на свързани с масовата цифровизация по-общии проблеми, като например в случая на така наречените „произведения извън търговско обращение“. Тези решения отчитат особеностите на различните видове съдържание и различните ползватели и се основават на консенсус между съответните заинтересовани страни. Посоченият подход е възприет и в Меморандума за разбирателство относно основните принципи във връзка с цифровизацията и предоставянето на произведения извън търговско обращение, подписан на 20 септември 2011 г. под егидата на Комисията от представители на европейските библиотеки, автори, издатели и организации за събиране на възнаграждения. Настоящата директива не засяга посочения меморандум за разбирателство, който призовава държавите членки и Комисията да гарантират, че договорите на доброволна основа, сключени между ползватели, носители на права и организации за колективно управление на права с цел лицензиране на използването на произведения извън търговско обращение въз основа на принципите, съдържащи се в меморандума, се ползват от необходимата правна сигурност в национален и презграничен контекст.
- (5) Авторското право съставлява икономическата основа за творческия сектор, тъй като насърчава иновациите, творческия процес, инвестициите и производството. Следователно масовата цифровизация и разпространението на произведения са средство за закрила на европейското културно наследство. Авторското право е важно средство, с което се гарантира, че творческият сектор получава възнаграждение за своята работа.
- (6) Изключителните права на носителите на права за възпроизвеждане и предоставяне на разположение на обществото на техните произведения и други обекти на закрила, хармонизирани с Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество ⁽³⁾, изискват предварителното съгласие на носителите на права за цифровизацията на дадено произведение или на друг обект на закрила, както и за неговото предоставяне на разположение на обществото.
- (7) При осиротелите произведения не е възможно получаването на такова предварително съгласие за възпроизвеждане или предоставяне на разположение на обществото.
- (8) Прилагането на различни подходи към признаването на статуса на осиротяло произведение в държавите членки

⁽¹⁾ ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 66.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 септември 2012 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 4 октомври 2012 г.

⁽³⁾ ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10.

може да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар, както и използването на осиротели произведения и презграничния достъп до тях. Подобни различни подходи могат да доведат до ограничаване на свободното движение на стоки и услуги, включващи културно съдържание. Следователно е целесъобразно да се осигури взаимното признаване на този статус, тъй като това ще позволи достъп до осиротели произведения във всички държави членки.

- (9) Необходим е по-специално общ подход за определяне на статуса на осиротяло произведение и на разрешените начини на използване на осиротелите произведения, за да се гарантира правната сигурност на вътрешния пазар по отношение на използването на осиротелите произведения от общественодостъпни библиотеки, учебни заведения и музеи, както и от архиви, институции за съхраняване на филмово или аудионаследство и обществени излъчващи организации.
- (10) Филмовите или аудио-визуалните произведения и звукозаписи в архивите на обществените излъчващи организации, които самите те са продуцирали, включват осиротели произведения. Предвид специалното положение на излъчващите организации като продуценти на звукозаписи и аудио-визуални материали и необходимостта да се приемат мерки за ограничаване на явлението „осиротели произведения“ в бъдеще, е целесъобразно да се определи краен срок за прилагането на настоящата директива по отношение на произведения и звукозаписи в архивите на излъчващите организации.
- (11) За целите на настоящата директива следва да се приеме, че филмовите и аудио-визуалните произведения и звукозаписи, съдържащи се в архивите на обществените излъчващи организации и продуцирани от тях, включват филмови и аудио-визуални произведения и звукозаписи, които са поръчани от тези организации за изключително използване от самите тях или от други обществени излъчващи организации, участвали в съвместната продукция. В приложното поле на настоящата директива не следва да попадат филмовите и аудио-визуалните произведения и звукозаписи, съдържащи се в архивите на обществените излъчващи организации, които не са били продуцирани или поръчани от тези организации, но които посочените организации имат разрешение да използват съгласно договор за използване.
- (12) С цел запазване на добрите отношения в рамките на международната общност настоящата директива следва да се прилага единствено за произведения и звукозаписи, които са публикувани за първи път на територията на държава членка или, при липса на публикация, са били излъчени за първи път на територията на държава членка, или, при липса на публикация или излъчване, са били предоставени на разположение на обществото от ползващите се по настоящата директива лица със съгласието на носителите на права. В последния случай настоящата директива следва да се прилага единствено ако може да се направи обосновано предположение, че носителите на права няма да се противопоставят на разрешеното по настоящата директива използване.
- (13) Преди определянето на произведение или звукозапис като осиротяло произведение следва да бъде проведено добросъвестно надлежно издирване на носителите на права върху произведението или звукозаписа, включително носителите на права върху произведения и други обекти

на закрила, включени или обективирани в произведението или звукозаписа. На държавите членки следва да бъде позволено да осигурят провеждането на такова надлежно издирване от организациите, посочени в настоящата директива, или от други организации. Тези други организации могат да начисляват такси за услугите по извършване на надлежно издирване.

- (14) Целесъобразно е да се предвиди хармонизиран подход във връзка с посоченото надлежно издирване с цел да се осигури висока степен на закрила на авторското право и сродните му права в Съюза. Надлежното издирване следва да включва извършването на справка с източници, които предоставят информация относно произведения и други обекти на закрила, определени в съответствие с настоящата директива от страна на държавата членка, в която трябва да се извърши надлежното издирване. В хода на работата си държавите членки биха могли да ползват насоките за надлежно издирване, договорени в рамките на работната група на високо равнище по въпросите на цифровите библиотеки, създадена като част от инициативата за цифрова библиотека i2010.
- (15) С цел да се избегне дублирането на усилията по издирване надлежното издирване следва да се извършва в държавата членка, в която произведението или звукозаписът са били публикувани за първи път или, при липса на публикация, в която са били излъчени за първи път. Надлежно издирване по отношение на филмови или аудио-визуални произведения, чиито продуцент има централно управление или обичайно място на пребиваване в държава членка, следва да се извършва в тази държава членка. Надлежно издирване по отношение на филмови или аудио-визуални произведения, които са продуцирани съвместно от продуценти, установени в различни държави членки, следва да се извършва във всяка една от тези държави членки. Надлежно издирване по отношение на произведения и звукозаписи, които не са били нито публикувани, нито излъчени, но са били предоставени на разположение на обществото от ползващите се по настоящата директива лица със съгласието на носителите на права, следва да се извършва в държавата членка, в която е установена организацията, предоставила на разположение произведението или звукозаписа със съгласието на носителя на права. Надлежно издирване на носителите на права върху произведения или други обекти на закрила, включени или обективирани в произведението или звукозаписа, следва да се извършва в държавата членка, в която се извършва надлежното издирване по отношение на произведението или звукозаписа, съдържащ включеното или обективизирано произведение или други обекти на закрила. Следва да се извърши и справка с източници на информация, достъпни в други държави, ако има данни, че в тези други държави може да бъде открита съответна информация относно носителите на права. В резултат на провеждането на надлежни издирвания може да се получи различна информация, като например данни от издирването и резултат от издирването. Данните от издирването следва да се съхраняват в архив, за да се предостави възможност на заинтересованите организации да докажат, че издирването е било надлежно.
- (16) Държавите членки следва да гарантират, че заинтересованите организации документират своите надлежни издирвания и че резултатите от тези издирвания, съдържащи по-специално всякакви констатации, че

отделно произведение или звукозапис следва да се счита за осиротяло произведение по смисъла на настоящата директива, както и информация относно промени в статуса и използването на осиротелите произведения от страна на тези организации, се събират и предоставят за ползване на широката общественост, по-специално чрез запазване на съответната информация в онлайн база данни. Предвид по-специално общоевропейското измерение на проблема и с цел избягване дублирането на усилия е целесъобразно да се предвиди разпоредба за създаване на единна за Съюза онлайн база данни, съдържаща такава информация, и да се осигури прозрачен достъп до нея на широката общественост. Това може да позволи лесен достъп до такава информация както за организациите, които извършват надлежното издирване, така и за носителите на права. Базата данни може също така да има важно значение за предотвратяването и прекратяването на евентуални нарушения на авторското право, особено при промяна на статуса на осиротели произведения на съответните произведения и звукозаписи. В съответствие с Регламент (ЕС) № 386/2012⁽¹⁾ на Службата за хармонизация във вътрешния пазар („Службата“) се възлагат определени задачи и дейности, финансирани с нейни собствени бюджетни средства, целящи да улеснят и подпомогнат действията на националните органи, частния сектор и институциите на Съюза в борбата с нарушенията на правата на интелектуална собственост, включително и тяхното предотвратяване.

По-специално, в съответствие с член 2, параграф 1, буква ж) от посочения регламент, задачите на Службата включват осигуряване на механизми, които подпомагат подобряването на онлайн обмена на съответната информация между органите на съответните държави членки и насърчаването на сътрудничеството между тези органи. Следователно е целесъобразно създаването и управлението на европейска база данни, съдържаща информация относно посочените в настоящата директива осиротели произведения, да бъде поверено на Службата.

- (17) Възможно е по отношение на определено произведение или звукозапис да има няколко носители на права, както и произведения и звукозаписи да включват други произведения или други обекти на закрила. Настоящата директива следва да не засяга правата на установени носители на права, чието местонахождение е известно. Ако е установен и е известно местонахождението на поне един носител на права, дадено произведение или звукозапис не следва да се счита за осиротяло произведение. Ползвателите се по настоящата директива лица следва да имат разрешение да използват произведение или звукозапис, за което един или повече носители на права не са установени или са с неизвестно местонахождение, само ако са получили разрешение да извършват дейности по възпроизвеждане и предоставяне на разположение на обществото, попадащи в приложното поле на членове 2 и 3 от Директива 2001/29/ЕО, от носителите на права, които са били установени и са с известно местонахождение, включително носители на

права върху произведения и други обекти на закрила, включени или обективирани в произведенията или звукозаписите. Установените и с известно местонахождение носители на права могат да дадат посоченото разрешение единствено във връзка с права, които самите те притежават, както ако става въпрос за техни собствени права, така и ако такива са им били прехвърлени, но не следва да могат да разрешават съгласно настоящата директива каквато и да е форма на използване от името на носители на права, които не са били установени или са с неизвестно местонахождение. Също така, в случай че носителите на права, които преди не са били установени или чието местонахождение не е било известно, се явят, за да предявят права върху произведение или звукозапис, правомърното използване на произведението или звукозаписа от ползвателите се лица може да продължи единствено ако посочените носители на права дадат разрешението си за това в съответствие с Директива 2001/29/ЕО по отношение на притежаваните от тях права.

- (18) Носителите на права следва да имат правото да прекратят статуса на осиротяло произведение, в случай че същите предявят правата си върху произведението или другите обекти на закрила. Носителите на права, които прекратят статуса на осиротяло произведение на определено произведение или на други обекти на закрила, следва да получат справедливо обезщетение за използването до момента на тяхното произведение или други обекти на закрила по настоящата директива, като възнаграждението следва да се определи от държавата членка, в която е установена организацията, ползвала осиротялото произведение. Държавите членки следва да могат сами да определят условията, съгласно които да се извършва изплащането на такова обезщетение, включително датата, от която става дължимо плащането. С цел определянето на възможния размер на справедливото обезщетение следва да се вземат надлежно предвид, наред с другото, целите на държавите членки за насърчване на културата, нестопанският характер на използването от страна на въпросните организации, за да се постигнат целите, свързани с тяхното обществено предназначение, като насърчване на ученето и разпространение на културата, и евентуалните вреди за носителите на права.
- (19) Ако вследствие на издирване, което не е било надлежно, погрешно бъде счтено, че дадено произведение или звукозапис е осиротяло произведение, продължават да са приложими средствата за правна защита при нарушение на авторското право, предвидени в законодателството на държавите членки в съответствие с приложимите национални разпоредби и правото на Съюза.
- (20) С цел да се насърчат ученето и разпространението на културата държавите членки следва да предвидят допълнително изключение или ограничение освен предвидените в член 5 от Директива 2001/29/ЕО. Това изключение или ограничение следва да позволи на определени организации, посочени в член 5, параграф 2, буква в) от Директива 2001/29/ЕО, и на институциите за съхраняване на филмовото и аудионаследство, които развиват дейност с нестопанска цел, както и на обществените излъчващи организации да възпроизвеждат и да предоставят на разположение на обществото по смисъла на същата директива осиротели произведения, при условие че подобно използване отговаря на тяхното обществено предназначение, и по-специално за съхранение,

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 386/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2012 г. за възлагане на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) на задачи, свързани с гарантирането на спазването на правата върху интелектуалната собственост, включително обединяването на представители на публичния и частния сектор в Европейска обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост (ОВ L 129, 16.5.2012 г., стр. 1).

реставрация и осигуряване на достъп за културни и образователни цели до техните колекции, включително техните цифрови колекции. За целите на настоящата директива институциите за съхраняване на филмовото или аудио-наследство следва да включват организациите, които държавите членки са определили за събиране, каталогизация, съхраняване и реставрация на филми и други аудио-визуални произведения или звукозаписи, които са част от тяхното културно наследство. За целите на настоящата директива обществените излъчващи организации следва да включват излъчващите организации, натоварени с предоставянето на обществена услуга, възложена, определена и организирана от всяка отделна държава членка. Установеното с настоящата директива изключение или ограничение, имащо за цел да разреши използването на осиротели произведения, не засяга изключенията и ограниченията, предвидени в член 5 от Директива 2001/29/ЕО. То може да се прилага само в някои особени случаи, които не противоречат на нормалното използване на произведението или на други обекти на закрила и не засягат необосновано законните интереси на носителя на права.

- (21) За да се насърчи цифровизацията, на ползващите се по настоящата директива лица следва да бъде разрешено да получават приходи във връзка с използването от тях на осиротели произведения по настоящата директива за постигане на цели, свързани с тяхното обществено предназначение, включително в контекста на споразумения за публично-частно партньорство.
- (22) Наличието на договорни разпоредби може да има важно значение за насърчаване на цифровизацията на европейското културно наследство, тъй като се приема, че общественостъпните библиотеки, учебни заведения и музеи, както и архивите, институциите за съхраняване на филмовото или аудио-наследство и обществените излъчващи организации следва да могат да сключват споразумения с търговски партньори за цифровизацията на осиротели произведения и предоставянето им на разположение на обществото с оглед на разрешеното им съгласно настоящата директива използване. Посочените споразумения може да включват финансово участие от страна на тези партньори. Тези споразумения не следва да налагат никакви ограничения на ползващите се по настоящата директива лица във връзка с използването на осиротели произведения от тяхна страна и не следва да предоставят на търговския партньор никакви права за използване или за контрол върху използването на осиротели произведения.
- (23) С цел да се насърчи достъпът на гражданите на Съюза до европейското културно наследство е необходимо също така да се гарантира, че осиротелите произведения, които са били цифровизирани и предоставени на разположение на обществото в една държава членка, могат да бъдат предоставени на разположение на обществото и в други държави членки. Общественодостъпните библиотеки, учебни заведения и музеи, както и архивите, институциите за съхраняване на филмовото или аудио-наследство и обществените излъчващи организации, които използват дадено осиротяло произведение с цел да изпълнят своето обществено предназначение, следва да могат да предоставят осиротялото произведение на разположение на обществото в други държави членки.
- (24) Настоящата директива не засяга правилата на държавите членки по отношение на управлението на правата, например колективните лицензи с разширен обхват,

правните презумпции за представителство или прехвърляне, колективното управление или подобни правила, или съчетание от тях, включително по отношение на масова цифровизация.

- (25) Тъй като целта на настоящата директива, а именно осигуряването на правна сигурност във връзка с използването на осиротелите произведения, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и следователно може, предвид необходимостта от уеднаквяване на правилата за използване на осиротелите произведения, да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет и приложно поле

1. Настоящата директива урежда някои начини на използване на осиротели произведения от общественостъпни библиотеки, учебни заведения и музеи, както и от архиви, институции за съхраняване на филмово и аудио-наследство и обществени излъчващи организации, установени в държавите членки, за постигане на цели, свързани с тяхното обществено предназначение.
2. Настоящата директива се прилага по отношение на:
- произведения, публикувани под формата на книги, специализирани издания, вестници, списания или в друг писмен вид, част от колекциите на обществени библиотеки, учебни заведения или музеи, както и от колекциите на архиви или институции за съхраняване на филмово и аудио-наследство;
  - филмови или аудио-визуални произведения и звукозаписи, които са част от колекциите на общественостъпни библиотеки, учебни заведения или музеи, както и от колекциите на архиви или институции за съхраняване на филмово или аудио-наследство; и
  - филмови или аудио-визуални произведения и звукозаписи, продуцирани от обществени излъчващи организации до и включително на 31 декември 2002 г., които са част от техния архив,
- закриляни с авторско право или сродни права и които са публикувани за първи път в държава членка или, при липса на публикация, излъчени за пръв път в държава членка.
3. Настоящата директива се прилага и за произведенията и звукозаписите, посочени в параграф 2, които никога не са били публикувани или излъчвани, но които са били предоставени на разположение на обществото от организациите, посочени в параграф 1, със съгласието на носителите на права, при условие че основателно може да се предположи, че носителите на права не биха се противопоставили на видовете използване по член 6. Държавите членки могат да ограничат приложението на настоящия параграф до произведения и звукозаписи, депозиращи в посочените организации преди 29 октомври 2014 г.
4. Настоящата директива се прилага също така по отношение на произведенията и други обекти на закрила, които са включени, обективирани или съставляват неразделна част от произведенията или звукозаписите, посочени в параграфи 2 и 3.
5. Настоящата директива не засяга никакви правила относно управлението на права на национално равнище.

Член 2

Осиротели произведения

1. Дадено произведение или звукозапис се счита за осиротяло произведение, ако никой от носителите на права върху него не е установен или, в случай че са установени един или повече от тях, местонахождението на нито един от тях не е известно въпреки провеждането и документирането на надлежно издирване на носителите на права в съответствие с член 3.

2. Когато за дадено произведение или звукозапис има повече от един носител на права и не всички от тях са установени или, когато са установени, тяхното местонахождение не е известно въпреки провеждането и документирането на надлежно издирване в съответствие с член 3, произведението или звукозаписът може да се използва съгласно настоящата директива, при условие че носителите на права, които са били установени и чието местонахождение е известно, по отношение на притежаваните от тях права са дали разрешение на организациите, посочени в член 1, параграф 1, да извършват действия по възпроизвеждане и предоставяне на разположение на обществото по смисъла съответно на членове 2 и 3 от Директива 2001/29/ЕО.

3. Параграф 2 не засяга правата върху произведението или звукозаписа на носители на права, които са установени и чието местонахождение е известно.

4. Член 5 се прилага *mutatis mutandis* за носителите на права върху произведенията по параграф 2, които не са установени и чието местонахождение не е известно.

5. Настоящата директива не засяга национални разпоредби относно анонимни и псевдонимни произведения.

Член 3

Надлежно издирване

1. С цел да се установи дали дадено произведение или звукозапис е осиротяло произведение организациите, посочени в член 1, параграф 1, осигуряват провеждането на добросъвестно надлежно издирване по отношение на всяко произведение или друг обект на закрила, като се извършва справка с подходящи източници на информация за категорията на съответните произведения и други обекти на закрила. Надлежното издирване се провежда, преди да започне използването на произведението или звукозаписа.

2. Подходящите източници за всяка категория произведения или звукозаписи се определят от всяка държава членка, съгласувано с носителите на права и ползвателите, и включват най-малко съответните източници, изброени в приложението.

3. Надлежно издирване се провежда в държавата членка, в която публикацията или, при липсата на публикация, излъчването са се състояли за първи път, освен в случая на филмови или аудио-визуални произведения, чийто продуцент има централно управление или обичайно място на пребиваване в държава членка, в които случаи надлежното издирване се провежда в държавата членка по неговото централно управление или обичайно място на пребиваване.

В случаите по член 1, параграф 3 надлежното издирване се провежда в държавата членка, в която е установена организацията, предоставила на разположение на обществото произведението или звукозаписа със съгласието на носителя на права.

4. Ако има данни, че съответна информация за носителите на права може да бъде намерена в други държави, се извършва и справка с източниците на информация, налични в тези други държави.

5. Държавите членки гарантират, че организациите, посочени в член 1, параграф 1, документират своите надлежни издирвания и предоставят на компетентните национални органи следната информация:

- а) резултатите от надлежните издирвания, които тези организации са провели и които са довели до заключението, че дадено произведение или звукозапис се счита за осиротяло произведение;
- б) използването на осиротели произведения от организациите съгласно настоящата директива;
- в) всички промени съгласно член 5 в статуса на осиротяло произведение на произведения и звукозаписи, използвани от организациите;
- г) съответните данни за връзка с въпросната организация.

6. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че информацията, посочена в параграф 5, се документира в единна публичнодостъпна онлайн база данни, създадена и управлявана от Службата за хармонизация във вътрешния пазар („Службата“) в съответствие с Регламент (ЕС) № 386/2012. За тази цел те препращат тази информация на Службата незабавно след получаването ѝ от организациите, посочени в член 1, параграф 1.

Член 4

Взаимно признаване на статуса на осиротяло произведение

Произведения или звукозаписи, които съгласно член 2 се считат за осиротели произведения в дадена държава членка, се считат за осиротели произведения във всички държави членки. Такива произведения или звукозаписи може да се използват и да бъдат достъпни съгласно настоящата директива във всички държави членки. Това се прилага и за произведения и звукозаписи по член 2, параграф 2, доколкото това засяга правата на носителите на права, които не са установени или чието местонахождение не е известно.

Член 5

Прекратяване на статуса на осиротяло произведение

Държавите членки гарантират възможността даден носител на права върху произведение или звукозапис, считани за осиротяло произведение, да може по всяко време да прекрати статуса на осиротяло произведение, доколкото са засегнати неговите права.

Член 6

Разрешено използване на осиротели произведения

1. Държавите членки предвиждат изключение или ограничение на правата за възпроизвеждане и предоставяне на разположение на обществото, предвидени съответно в членове 2 и 3 от Директива 2001/29/ЕО, за да гарантират, че организациите, посочени в член 1, параграф 1, имат право да ползват осиротели произведения, които са част от техните колекции, по следните начини:

а) чрез предоставяне на осиротялото произведение на разположение на обществото по смисъла на член 3 от Директива 2001/29/ЕО;

б) чрез възпроизвеждане по смисъла на член 2 от Директива 2001/29/ЕО с цел цифровизация, предоставяне на разположение, индексирание, каталогизация, съхраняване или реставрация.

2. Организациите, посочени в член 1, параграф 1, използват осиротели произведения в съответствие с параграф 1 от настоящия член само за постигане на цели, свързани с тяхното обществено предназначение, по-специално съхранение, реставрация и осигуряване на достъп за културни и образователни цели до произведения и звукозаписи, които са част от техните колекции. Организациите могат да получават приходи в хода на подобно използване само с цел да възстановят разходите си по цифровизацията и предоставянето на разположение на обществото на осиротелите произведения.

3. Държавите членки гарантират, че организациите, посочени в член 1, параграф 1, посочват името на установените автори и други носители на права при всяко използване на осиротяло произведение.

4. Настоящата директива не засяга свободата на такива организации да сключват договори с цел изпълнение на тяхното обществено предназначение, и по-специално във връзка със споразумения за публично-частни партньорства.

5. Държавите членки предвиждат справедливо възнаграждение за носителите на права, които прекратяват статуса на осиротяло произведение по отношение на своите произведения или други обекти на закрила, във връзка с използването от организациите, посочени в член 1, параграф 1, на подобни произведения и други обекти на закрила съгласно параграф 1 от настоящия член. Държавите членки имат право да определят условията на изплащането на това възнаграждение. Размерът на възнаграждението се определя в границите, наложени съгласно правото на Съюза, от правото на държавата членка, в която е установена организацията, използваща съответното осиротяло произведение.

Член 7

Прилагане на други правни разпоредби

Настоящата директива не засяга разпоредбите, отнасящи се по-специално до патентното право, търговските марки, правата върху дизайн, полезните модели, топографиите на полупроводникови продукти, печатарските шрифтове, условията достъп, достъпа до предоставяни по кабел или радио телевизионни услуги, опазването на националните богатства, изискванията по отношение на законоустановеното депозиране, законодателството в областта на ограничителните практики и нелоялната конкуренция, търговските тайни, сигурността, поверителността, защитата на данните и личния живот, достъпа до публични документи, договорното право и правилата относно свободата на печата и свободата на изразяване в медиите.

Член 8

Прилагане във времето

1. Настоящата директива се прилага по отношение на всички произведения и звукозаписи, посочени в член 1, които се

ползват със закрила по законодателството на държавите членки в областта на авторското право към 29 октомври 2014 г. или след тази дата.

2. Настоящата директива се прилага, без да засяга сделки, които са сключени преди 29 октомври 2014 г., и придобитите преди тази дата права.

Член 9

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 29 октомври 2014 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 10

Разпоредба за преглед

Комисията следи постоянно развитието на източниците на информация за правата и в срок до 29 октомври 2015 г. и ежегодно след това представя доклад относно евентуалното включване в приложното поле на настоящата директива на издатели и на произведения или на други обекти на закрила, които понастоящем не са включени в него, и по-специално отделни фотографии и други изображения.

До 29 октомври 2015 г. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящата директива с оглед на развитието на цифровите библиотеки.

Когато е необходимо, по-специално за да се гарантира функционирането на вътрешния пазар, Комисията представя предложения за изменение на настоящата директива.

Държава членка, която има основателни причини да счита, че прилагането на настоящата директива пречи прилагането на някоя от националните разпоредби относно управлението на права, посочени в член 1, параграф 5, може да представи този въпрос на вниманието на Комисията заедно с всички съответни доказателства. Комисията взема предвид тези доказателства при изготвянето на доклада, посочен във втора алинея от настоящия член, и при оценяване на необходимостта да представи предложения за изменение на настоящата директива.

Член 11

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила в деня след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 12

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Страсбург на 25 октомври 2012 година.

За Европейския парламент

Председател

M. SCHULZ

За Съвета

Председател

A. D. MAVROYIANNIS

ПРИЛОЖЕНИЕ

Източниците, посочени в член 3, параграф 2, включват:

1. За публикувани книги:
    - а) законоустановено депозиране на произведения, библиотечни каталози и списъци с форми на имената, поддържани от библиотеки и други институции;
    - б) сдружения на издателите и сдружения на авторите в съответната държава;
    - в) съществуващи бази данни и регистри, WATCH (Writers, Artists and their Copyright Holders – Писатели, артисти и носители на авторско право за тях), ISBN (International Standard Book Number – Международен стандартен номер на книгата) и бази данни за отпечатаните книги;
    - г) базите данни на съответните организации за колективно управление, по-специално на организациите за закрила на правата за възпроизвеждане;
    - д) източници, които обединяват повече на брой бази данни и регистри, включително VIAF (Virtual International Authority Files – Виртуални международни списъци с форми на имената) и ARROW (Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works – Достъпни регистри с информация за права и осиротели произведения).
  2. За вестници, списания, специализирани и периодични издания:
    - а) ISSN (International Standard Serial Number – Международен стандартен сериен номер) за периодични издания;
    - б) индекси и каталози от библиотечни фондове и колекции;
    - в) законоустановено депозиране на произведения;
    - г) сдружения на издателите и сдруженията на авторите и на журналистите в съответната държава;
    - д) базите данни на съответните организации за колективно управление, включително на организациите за закрила на правата на възпроизвеждане.
  3. За визуални произведения, включително произведения от областта на изящните изкуства, фотографията, илюстрацията, дизайна, архитектурата, за скици на последните и други такива произведения, поместени в книги, специализирани издания, вестници и списания или други произведения:
    - а) източниците, посочени в точки 1 и 2;
    - б) базите данни на съответните организации за колективно управление, по-специално на визуални произведения, включително на организациите за закрила на правата за възпроизвеждане;
    - в) базите данни на фотографски агенции, когато е приложимо.
  4. За аудио-визуални произведения и звукозаписи:
    - а) законоустановено депозиране на произведения;
    - б) сдруженията на продуцентите в съответната държава;
    - в) бази данни на институциите за съхраняване на филмово или аудионаследство и националните библиотеки;
    - г) базите данни със съответните стандарти и идентификатори, като например ISAN (International Standard Audiovisual Number – Международен стандартен номер на аудио-визуално произведение) за аудио-визуалните материали, ISWC (International Standard Music Work Code – Международен стандартен код на музикално произведение) за музикални произведения и ISRC (International Standard Recording Code – Международен стандартен код на звукозапис) за звукозаписи;
    - д) базите данни на съответните организации за колективно управление, по-специално на автори, изпълнители, продуценти на звукозаписи и на аудио-визуални произведения;
    - е) имената на спомогналите за създаването на произведението лица и друга информация, посочена на опаковката на произведението;
    - ж) бази данни за други съответни сдружения, представляващи конкретни категории носители на права.
-